

Vastaukset vuoden 2025 arviointikertomuksessa esitettyihin suosituksiin

www.espoo.fi/arviointikertomus

1 Espoo-tarinan 2021–2025 ja vuoden 2025 tulostavoitteiden toteuttaminen

Valtuustokauden 2025–2029 Espoo-tarinaa ja valtuustokauden tavoitteita sekä tulostavoitteita asetettaessa tarkastuslautakunta suosittelee, että:

Tarkastuslautakunnan näkemys tulostavoitteiden kokonaistoteutumisesta eroaa osin tilinpäätöksessä esitetystä arviosta, eikä kaikkia tulostavoitteita pystynyt arvioimaan kokonaisuudessaan. Tavoitteiden mittarien tulee kuvata tulostavoitetta jaolla seurattavissa ja arvioitavissa, jotta tavoitteen toteutumisesta voi tehdä realistisen johtopäätelmän.

Toteutumatta jääneissä tavoitteissa korostuvat etenkin lapsia ja nuoria koskevat tavoitteet. Kokemus kiusaamiseen puuttumisesta ja omasta hyvinvoinnista koulussa on heikentynyt. Tilinpäätöksessä raportoitiin laajasti toimenpiteistä, jolla kiusaamista pyritään ehkäisemään. Positiivista kuitenkin on, että kyselyjen mukaan oppilaat harrastavat jotain säännöllisesti yhdessä muiden kanssa entistä enemmän ja harrastuspolun maksuttomia harrastuksia on tarjolla 96 prosenttia kaikista espoolaisista perusopetusta antavista kouluista.

Myös hiilineutraaliutta koskeva tavoite jäi toteutumatta, sillä ennusteen mukaan tavoiteltuun 80 prosentin päästövähennykseen ei olla pääsemässä. On positiivista, että hiilineutraaliustiekartan puolivälitarkastelua aikaistetaan lisätoimenpiteitä varten.

Muut toteutumatta jääneiksi arvioidut tavoitteet koskivat tilinpäätöksessä mainittujen lisäksi tieto- ja osaamisintensiivisten yritysten sijoittumista ja pysymistä Espoossa sekä Espoon keräämää ulkoista kehittämisrahoitusta.

Tilapalvelut-liikelaitokselle ja konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi oli puolestaan pääosin yhteneväinen tilinpäätöksen kanssa. Toteutumattomien tavoitteiden ja yksittäisten mittarien osalta nousee esiin huoli erityisesti HSL:n subventio-osuuden kehityksestä sekä Espoon Asuntojen asuntotuotantotavoitteesta, joka pohjautuu Espoon maankäytön ja asumisen periaatteisiin.

Valtuustokauden 2025–2029 Espoo-tarinan tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan vuoden 2026 osavuosikatsauksissa sekä arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Talousarviossa 2026 asetettujen tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitearvot tulee määritellä selkeästi ja ottaa tulostavoitteiden raportoinnissa huomioon tarkastuslautakunnan aikaisemmin antamat suositukset.

Toimialojen tulee esittää valtuustolle selvitykset tilinpäätöksen ja tarkastuslautakunnan arvion mukaan toteutumatta jääneistä tulostavoitteista.

Tulostavoitteen toteutuman pohjalta oppilaitoksissa on välittömästi ja entistä tiukemmin puututtava kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- ja väkivaltatapauksiin.

Kaupungin tulee huolehtia riittävästä, oikea-aikaisesta ja toteuttamiskelpoisesta tonttitarjonnasta Espoon Asuntojen asuntotuotantotavoitteen saavuttamiseksi.

Vastaaja: Konsernihallinto

Konsernihallinto: Käynnistyneellä valtuustokaudella on seurattavia valtuustokauden tavoitteita 26 kappaletta. Jokaiselle tavoitteelle on asetettu mittareita, joista suurin osa on määrällisiä. Monien mittareiden osalta seurantatiedot saadaan kuitenkin vain kerran tai kaksi vuodessa. Tällä kaudella kuitenkin nykyistä pienempi osa tavoitteista perustuu laadulliseen arvioon. Kaikkien määrällisten mittareiden lähtö- ja tavoitearvot on määriteltä. Muutaman laadullisen mittarin osalta pidämme tärkeämpänä kuvata tavoitteen kokonaisvaltaista edistymistä kuin kytkeä se rajalliseen määrään määrällisiä mittareita, jotka eivät muodostaisi oikeanlaista kuvaa asian kokonaisvaltaisesta edistymisestä kuten esimerkiksi ICT-hankkeiden edistymisen osalta. Tällöin kiinnitämme erityisesti huomiota laadullisen arvioinnin laatuun, jotta sen pohjalta voi arvioida asioiden edistymisen ja kehittymisen.

Kaupunkiympäristön toimiala: Kaupunki varmistaa valtion tukeman asuntotuotannon tarvitsemat tontit vuokraamalla tontteja ensisijaisesti Espoon Asunnot Oy:lle sekä edellyttämällä maankäyttösopimuksissa maanomistajan luovuttamaan tietyn määrän asuntorakennusoikeudesta kaupungin hyväksymälle valtion tukemaa asuntotuotantoa toteuttavalle taholle. Vapaaehtoisen asuntotuotannon rakentaminen on viime vuosien aikana vähentynyt merkittävästi, mikä on osaltaan hankaloittanut myös valtion tukeman asuntotuotannon toteutumista, koska tehokas asuntorakentaminen edellyttää hankkeiden yhteensovittamista sekä yhteisten toimintojen (esim. pysäköintilaitokset) toteuttamista. Aloitettujen asuntojen määrä on Espoossa pudonnut muutaman vuoden takaisista yli 5 000 asunnon aloitusluvuista alle kahteen tuhanteen asuntoaloitukseen vuodessa. Valtuuston hyväksymissä asumisen ja maankäytön periaatteissa on yhtenä tavoitteena, että noin 20 prosenttia asuntotuotannosta on valtion tukemia asuntoja. Tavoite on määriteltä suhteellisenä prosenttina eli Espoon Asunnot Oy:n asuntotuotantotavoite tulisi heikon suhdannetilanteen aikana suhteuttaa asuntotuotantoaloitusten kokonaismäärään.

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa alla kuhunkin kappaleeseen 1–3.

1) Talousarviossa 2026 asetettujen tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitearvot tulee määritellä selkeästi ja ottaa tulostavoitteiden raportoinnissa huomioon tarkastuslautakunnan aikaisemmin antamat suositukset. (sivu 12)

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Tavoitteet ja niihin liittyvät mittarit määritellään siten, että ne kuvaavat mahdollisimman hyvin tavoitteen toteutumista. Mittareille asetetaan selkeät lähtö- ja

tavoitearvot, jotta tavoitteiden saavuttamista voidaan arvioida johdonmukaisesti. Mittareista laaditaan lisäksi erillinen diasarja, jossa esitetään Taavi-raportointia kattavammin aikasarjoja ja vertailutietoa. Ohjeistukseen kirjataan myös, miten ja mistä mittaritieto kerätään, kuka vastaa tiedon tuottamisesta sekä millä aikavälillä tieto on saatavissa.

Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti, ja raportoinnissa kuvataan selkeästi toteutuneet toimenpiteet, saavutetut tulokset sekä tarvittavat korjaavat toimenpiteet erityisesti poikkeamatilanteissa. Raportointia kehitetään siten, että se antaa aiempaa läpinäkyvämmän ja realistisemman tilannekuvan tavoitteiden etenemisestä sekä huomioi tarkastuslautakunnan aikaisemmat suositukset.

2) Toimialojen tulee esittää valtuustolle selvitykset tilinpäätöksen ja tarkastuslautakunnan arvion mukaan toteutumatta jääneistä tulostavoitteista. (sivu 12)

Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa.

Tavoitteet 6.lk ja 9.lk. arvosanojen osalta eivät tilinpäätöksen mukaan toteutuneet alkuperäisen mittarin mukaisesti.

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Tulostavoitteen toteutuminen pyritään varmistamaan opettajien osaamisen kehittämisellä, erityisesti oppimisen tuen ja arviointiosaamisen osalta. Kouluille osoitettavassa opetuksen resurssissa huomioidaan opetuskielen ja oppimisen tuki sekä alueelliset erot. Lukutaidon kehittäminen on keskeisin kaupunkitasoinen kärkihanke, jota edistetään usealla eri toimenpiteellä.

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Ylioppilaskirjoitusten kaikkien kokeiden arvosanojen keskiarvo Espoossa oli korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo, mutta valmistuneista ylioppilaista 49,5 prosentilla oli valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden keskiarvo tavoitteen ollessa 60 prosenttia. Syksyn ja kevään kirjoitusten profiilit ovat erilaisia. Syksyn tulokset ovat kuitenkin heikentyneet (vaikka myös kevään tuloksissa on havaittavissa lievää laskua). Syksyn tulokset vaikuttavat näin koko vuoden tarkasteluun. Tilanteeseen on reagoitu.

Yo-tulokset suomenkielisissä lukioissa, kevät 2025

Valmistuneiden määrä suomenkielisissä lukioissa 1605 (kevät 2024: 1433)

Espoon suomenkielisten lukioden keskiarvo: **4,7** (kevät 2024: 4,8)

Valtakunnallinen keskiarvo: 4,3 (kevät 2024: 4,3)

Mittari2: Tavoite toteutuu: (4,7>4,3).

Mittari1: Tavoite toteutuu: 64,5 prosenttia (kevät 2024: 65,5 prosenttia)

Yo-tulokset suomenkielisissä lukioissa, syksy 2025

Valmistuneiden määrä suomenkielisissä lukioissa 301 (syksy 2024: 314).

Espoon suomenkielisten lukioden keskiarvo **4,2** (syksy 2024: 4,4).

Valtakunnallinen keskiarvo: 4,0 (syksy 2024: 4,1).

Mittari2: Tavoite toteutuu: (4,2>4,0).

Mittari1: Tavoite ei toteudu: 49,5 prosenttia (syksy 2024: 58,8 prosenttia)

Svenska bildningstjänster: Tulokset keväältä ja syksyiltä 2025

Espoon ruotsinkielisen lukion keskiarvo 4,33

Valtakunnallinen keskiarvo 4,23

Valmistuneista ylioppilaista 52,3 prosentilla oli valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden keskiarvo tavoitteen ollessa 60 prosenttia.

Monituottajamalli: Tilinpäätöksessä seuraavat tulostavoitteet olivat raportoitu toteutuneeksi, mutta tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan seuraavien tulostavoitteiden toteutumista ei voitu vuoden 2025 toteumatietojen perusteella kattavasti arvioida.

Palvelutuotanto kehittyy asukas- ja asiakaslähtöisesti ja kustannusvaikuttavasti monituottajamallia hyödyntäen.

Monituottajamallin hyödyntämistä eri palveluissa on kuvattu toimialoittain, mutta kustannusvaikuttavuuden toteutumisesta ei ole kattavasti raportoitu. Toimialojen raportoinnit ovat osin epäyhtenäisiä. Espoolaisten tyytyväisyys palveluihin on parantunut.

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Espoossa toimii kunnallisen varhaiskasvatuksen lisäksi yksityisiä päiväkoteja yksityisen hoidon tuella, palvelusetelitoimintana sekä ostopalveluna, joista osa on kilpailutettuja ja osa ns. nettobudjetoituja. Yksityisen hoidon tuki on osa varhaiskasvatuksen lainsäädännön edellyttämää toimintaa, jonka perhe voi halutessaan valita ja joka on kunnalle kunnan omaa toimintaa jonkin verran edullisempaa mutta asiakkaalle yleensä kunnallista varhaiskasvatusta kalliimpaa. Palveluseteli on kunnalle vapaaehtoinen tapa toteuttaa palvelua, ja se on tällä hetkellä kunnalle jonkin verran omaa tuotantoa edullisempi, mutta asiakkaalle usein kalliimpi palveluntuottajan määrittämän omavastuun vuoksi.

Kustannusvaikuttavuuden arviointia on kehitetty siten, että eri tuotantomuotojen kustannuksia ja vaikutuksia voidaan tarkastella aiempaa vertailukelpoisemmin. Varhaiskasvatuksessa kustannuksista laaditaan €/lapsi-laskelma, joka mahdollistaa vertailun eri tuotantomuotojen välillä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta kustannusten raportointi on ollut haasteellista yksiköiden vaihtelevien kirjaamiskäytäntöjen vuoksi, mikä on heikentänyt vertailtavuutta. Raportoinnin yhtenäistämistarpeita on tunnistettu, ja niiden osalta selvitetään keinoja parantaa kustannustietojen vertailukelpoisuutta ilman kohtuutonta lisätyötä yksiköille.

3) Tulostavoitteen toteutuman pohjalta oppilaitoksissa on välittömästi ja entistä tiukemmin puututtava kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- ja väkivaltatapauksiin. (sivu 12)

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Lukuvuoden alussa kaikissa oppilaitoksissa käsitellään yhdessä yhteinen toimintamalli "Yhdessä vahvaksi yhteisöksi - ei kiusaamiselle". Samalla muistutetaan, että yksikkökohtaisissa puuttumisen portaissa tulee ennalta ehkäisyn ja varhaisen puuttumisen lisäksi pohtia toimenpiteitä selvitettyjen tilanteiden seurantaan. Henkilöstön osaamista lisätään yhteistyössä K0:n kanssa.

2 Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden ja toimintaympäristön arviointi

2.1 Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden ja toimintaympäristön kehitys

Tarkastuslautakunnan suositukset

Talouden suunnittelussa ja päätöksenteossa tulee korostaa pitkäjänteisyyttä, jotta ei jouduttaisi äkillisiin suuriin säästöohjelmiin. Kasvavassa kaupungissa vuosikatteen on oltava selvästi poistoja suurempi, jotta kaupunki selviää korvaus- ja kasvuihinvestoinneista sekä lainanlyhennyksistä. Talouden rakenteellinen tasapaino on turvattava, jotta uuden Espoo-tarinan tavoitteiden toteutuminen varmistetaan epävarmassa taloudellisessa tilanteessa.

Työttömyysturvan Espoon rahoitusosuuden alentamiseksi tehtäviä toimenpiteitä on määrätietoisesti jatkettava ja tehostettava.

Vastaaja: Konsernihallinto

Espoon talous on viime vuosina ajautunut epätasapainoon useiden samanaikaisten tekijöiden seurauksena. Sote-uudistus heikensi Espoon taloudellista asemaa pysyvästi, kaupunki on kasvanut viime vuodet voimakkaasti ja menojen kasvu on ollut nopeampaa kuin asiakas- ja asukasmäärän kasvu tai kaupungin tulojen kasvu. Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelma 2020–2025 (TakE) käynnistettiin turvaamaan Espoon kaupungin talouden tasapaino ja hillitsemään kaupungin velkaantumista. TakE-ohjelma ei tuottanut riittävästi tavoiteltuja rakenteellisia hyötyjä, mikä korostaa tarvetta vahvemmalle sitoutumiselle ja tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä edellyttävälle reagoinnille. Tasapainottaminen edellyttää johdonmukaista sitoutumista koko taloussuunnitelmakauden ajan, sekä poliittisilta päätöksentekijöiltä että henkilöstöltä.

Talouteen liittyy edelleen epävarmuustekijöitä kuten verotulojen kehitys, investointiohjelman realistisuus ja globaalin toimintaympäristön epävakaus. Nämä voivat edelleen heikentää talouden tilannetta ja kasvattaa sopeutustarvetta. Myös valtion toimenpiteet vaikuttavat suoraan Espoon talouteen. Työllisyysuudistus siirsi kaupungeille uusia vastuita ja rahoitusriskejä, mikä kasvattaa rakenteellista alijäämää erityisesti tilanteessa, jossa työttömyysaste ei ole palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle.

Valtuusto päätti vuoden 2026 talousarvion yhteydessä, että kaupunginhallitus käynnistää valmistelun tulevan vuoden kehys-, vero- ja talousarviopäätöksentekoa varten Espoo-tarinassa määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Talouden tasapainotustyön tehtävänä on varmistaa Espoo-tarinassa hyväksytyjen tavoitteiden saavuttaminen. Valtuusto merkitsi 8.6 kokouksessaan tiedoksi valtuuston neuvottelutoimikunnan neuvottelutuloksen talouden tasapainotuksesta ja hyväksyi vuoden 2027 talousarvion kehyksen sekä vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman kehyksen. Lisäksi valtuusto kehotti kaupunginjohtajaa ryhtymään tarvittaviin jatkovalmisteluihin neuvottelutuloksen mukaisesti. Keskeisenä tavoitteena on turvata toimintakykyinen Espoo 2030-luvulla.

Talouden tasapainotus mahdollistaa kaupungin kasvun ja panostukset toimintaan. Talouden tasapainotuksen vaikutuksista huolimatta vuoden 2027 kehyksessä varaudutaan n. 2,2 %:n

menojen kokonaiskasvuun. Kaupunki myös ottaa taloussuunnitelmakaudella lisää lainaa, mutta pystyy pitämään lainamäärän per asukas vuoden 2025 tasolla.

Työttömyysturvan Espoon rahoitusosuuden alentamiseksi tehtäviä toimenpiteitä on määrätietoisesti jatkettava ja tehostettava.

Elinvoiman tulosalue

Työnantajayhteistyö, taloudelliset tuet ja rekrytointitapahtumat

Työllisyyspalveluissa tehdään aktiivista työnantajayhteistyötä. Työnantajien palveluista ollaan aktiivisesti yhteydessä työnantajiin, kartoitetaan heidän palvelu- ja rekrytointitarpeitaan ja etsitään piilotyöpaikkoja ja ehdokashakutoimeksiantojen saamiseksi. Piilotyöpaikkoihin etsitään Espoo-Kauniainen työllisyysalueen työnhakijoista sopivia hakijoita ja esitellään heitä työnantajille. Työnantajien palvelua on kehitetty syyskaudesta 2025 alkaen ja tulokset ovat hyviä.

Rekrytointitapahtumia järjestetään säännöllisesti ja runsaasti yhteistyössä työnantajien kanssa. Rekrytointitapahtumissa työnantajat ja työnhakijat kohtaavat, ja työnantajat voivat heti haastatella hakijoita. Vuonna 2026 on kesäkuun alkuun mennessä järjestetty 13 tapahtumaa, joista 2 isoa. Tapahtumiin osallistui 3407 asiakasta ja 71 työnantajaa. Tapahtumista on työllistynyt tämänhetkisen tiedon mukaan ainakin 76 henkilöä.

Työnantajien tarpeiden mukaan järjestetään ketterästi koulutuksia, joihin ohjataan soveltuvia työnhakijoita. Koulutusten tavoitteena on työnhakijoiden työllistyminen suoraan yritykseen koulutuksen jälkeen.

Rekrytointituilla edistetään työnhakijoiden työllistymistä ja madalletaan työnantajan kynnystä palkata työtön työnhakija. Espoossa ovat käytössä palkkatuki, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki, Espoon rekrytointituki (kuntalisä) ja nuorten rekrytointituki (ns. nuorten työllistymisasetti) sekä työolosuhteiden järjestelytuki, jolla voidaan tukea täsmätyökykyisen henkilön työssä onnistumista.

Starttirahalla tuetaan uutta yritystoimintaa ja alkavan yrittäjän edellytyksiä yrittäjyyteen. Starttirahan myöntämisen edellytyksenä on yritysneuvontaan osallistuminen yrittäjäosaamisen ja kestävän yritystoiminnan mahdollistamiseksi.

Asiakaspalvelu, Osaamiskeskukset ja Hatta-projekti

Henkilöasiakaspalvelussa työnhakija-asiakkaat on jaettu heidän palvelutarpeensa mukaisesti tiimeihin ja vastuuasiantuntijoille edistämään asiakkaan nopeampaa työllistymistä:

Alkutiimi: arvioi asiakkaan palvelutarpeen ja ohjaa asiakkaan alkuhaastattelun jälkeen tiimeihin

Nopean työllistymisen tiimit: hyvät työllistymisedellytykset omaavat asiakkaat ja alle 6 kk työttömyys

Kototiimi: kotoutumisajalla olevat asiakkaat

Kohtaantotiimit: Yli 6 kk työttömänä olleet, osaamisen kehittäminen, monialainen yhteistyö

Nuorten asiantuntijat: Alle 30-vuotiaat nuoret työnhakijat on keskitetty omille asiantuntijoille

TYM-asiantuntijat tiimeissä: työnhakija-asiakkaat, joilla tarve monialaiselle yhteistyölle

Osaamiskeskukset: edistävät vieraskielisten asiakkaiden kielitaitoa, työnhakutaitoja ja ammatillista osaamista. Jatkopolkuina työ, tutkintotavoitteinen koulutus tai yrittäjyys. Osaamiskeskusten yrityskoordinaattorit tekevät aktiivista työnantajayhteistyötä ja etsivät työllistymismahdollisuuksia asiakkaille. Työpaikoille voidaan tarjota s2-tukea työllistymisen tukemiseen sekä luoda oppisopimus- ja työkokeilumalleja.

Hankalassa työmarkkina-asemassa olevien työllistyminen on haastavaa, ja sekä työnhakijat että yritykset tarvitsevat uusia, joustavia ratkaisuja kohtaamiseen. Hankalassa työmarkkinatilanteessa olevien työllistämishanke HATTA-projekti syntyi tarpeesta vahvistaa palveluja, luoda uusia toimintamalleja ja tiivistää yhteistyötä toimijoiden välillä.

Projektissa rakennetaan konkreettinen polku, joka tukee työnhakijaa sekä työnantajaa alusta asti. Samalla kokeillaan ja kehitetään uusia yhteistyö- ja palvelumalleja, joita voidaan myöhemmin laajentaa. Tavoitteena on parantaa kohderyhmän työllistymismahdollisuuksia, luoda toimiva pilotointimalli ja rakentaa pysyvä, skaalautuva toimintatapa, joka juurtuu osaksi Espoon työllisyyspalveluja.

Digitaaliset ratkaisut, edunvalvonta, kehysriihi, ja budjetti

Työllisyyspalvelut edistää toiminnan tehokkuutta ja työllistymistä digitaalisilla ratkaisuilla:

KIT (kielitaidon itsearviointi-sovellus) =tuottaa tietoa asiakkaan suomen kielen taitotasosta ja helpottaa asiakkaan ohjaamista työhön tai koulutukseen

Tekoälytulkkauksen pilotointi – lisää kustannustehokkuutta tulkkaustilanteissa

Virtuaaliset työllisyyspalvelut - pilotointi osana hallituksen kehysriihirahoitusta

Oman toiminnan tietotuotteena asiakastietojen PBI-raportointi ja vaikuttavuuden seuranta

Espoon kaupunki pyrkii edunvalvonnan kautta vaikuttamaan lainsäädäntöön. Lausuntopyyntöjen vastauksissa on tuotu esille kannustavan rahoitusmallin ja työttömyysturvamaksuosuuksien haastavuutta kunnille sekä palkkatuen palauttamista työssäoloa kerryttäväksi, jolloin palkkatuella riittävän pitkään työllistynyt ei työttömäksi jäädessään palaisi suoraan työttömyysturvan maksuosuuden piiriin. On myös esitetty hyvinvointialueille kannustimia hankalassa työmarkkinatilanteessa olevien asiakkaiden tilanteiden edistämiseen.

Kevään 2026 kehysriihi on esittänyt suurille kaupungeille valtionavustusta alle 30-vuotiaiden nuorten työllistymisen edistämiseen. Espoo on tämän avustuksen avulla suunnittelemassa nuorten työllistymisen edistämiseen uudenlaista vaikuttavaa toimintaa ja virtuaalisten työllisyyspalvelujen pilotointia.

Työllisyyspalveluissa on tarkasteltu työttömyyden kasvun ja pidentymisen vaikutuksia työttömyysturvan rahoitusosuuksiin ja huomioitu, että rahoitusosuus tulee reagoimaan viiveellä työllisyyden kasvuun, koska maksuosuus nousee portaittain työttömyyden keston pidentyessä. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut työllisyysalueella merkittävästi, ja tähän osuuteen työllisyyden kasvu tulee vaikuttamaan hitaammin.

Työllisyyspalveluissa seurataan budjetin toteutumista ja laaditaan ennusteet loppuvuodeksi. Tarvittaessa reagoidaan ja suunnataan määrärahoja vaikuttavampiin palveluihin.

2.2 Henkilöstöön liittyvät seurantatiedot

Tarkastuslautakunnan suositukset

Uuden Espoo-tarinan henkilöstötavoitteen saavuttamiseksi kaupungin on valmisteltava selkeämmät henkilöstöstrategiset linjaukset.

Kaupungin tulee kehittää keinoja henkilöstön kuulemiseen ja työhyvinvoinnin tukemiseen. Lisäksi henkilöstökyselyiden vastausprosentin parantamiseksi tulee tehdä toimenpiteitä, kuten varmistaa mahdollisuus vastata kyselyihin työaikana.

Väkivalta- ja uhkatilanteiden määrien alentamiseksi on kaupungissa edelleen tehostettava työsuojelu- ja työturvallisuustoimenpiteitä.

Vastaaja: Konsernihallinto

Yleistä

Työsuojelusta vastaavat, valvovat ja päättävät aina esihenkilöt organisaatioissa. Kaupungin ylin johto vastaa viime kädessä asiasta strategisilla päätöksillä. Työsuojelupäällikön lakisääteisenä tehtävänä on tukea, neuvoa ja opastaa esihenkilöitä ja henkilöstöä sekä johtoa työsuojelu- ja työturvallisuusasioissa. Työsuojeluvaltuutetut tukevat ja neuvovat myös työntekijöitä työsuojelukysymyksissä.

Työsuojelun toimintasuunnitelman 2026–2029 yhtenä teemana on työväkivallan hallinta ja tilanteiden mahdollisimman hyvä ennakointi. Koska kaikkea työväkivaltaa ei voida poistaa, tällöin on olennaista keskittyä ennakointiin ja siihen, että henkilöstö osaa ja kykenee toimimaan haastavassa tilanteessa niin yksilönä kuin yhteisönäkin.

Espoo on johtava kaupunki Suomessa väkivaltatilanteiden kirjaamisessa. Osa työpaikoista, kuten koulut, varhaiskasvatusyksiköt ja kirjastot kirjaavat myös asiakkaidensa välisistä väkivaltatapahtumista työturvallisuusjärjestelmään. Työturvallisuusjärjestelmään jokaisella työntekijällä on mahdollisuus kirjata kokemansa väkivaltatilanteet. Espoossa on panostettu avoimuuteen eli kannustettu kertomaan tapahtumista. Toimintatapojamme arvostetaan valtakunnallisesti, mistä kertoo Työterveyslaitoksen Nolla tapaturmaa -foorumin antamat tunnustukset.

Esihenkilöiden ja johdon rooli väkivalta- ja uhkatilanteiden hallinnassa

Työpaikan esihenkilön tehtävänä on perehdyttää, ohjeistaa ja valvoa henkilöstöään työturvallisuusasioissa, kuten työturvallisuusohjeiden noudattamisessa. Tarvittaessa esihenkilö hankkii henkilöstölle riittävän koulutuksen, esim. MAPA (Management of Actual or Potential Aggression) - väkivallan hallinta.

Esihenkilö laatii ja pitää ajan tasalla yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa työn vaarojen ja riskienarvioinnin. Tämä sisältää vaarojen tunnistamisen ja arvioinnin sekä tarkoituksen mukaisten toimenpiteiden ja hallintakeinojen valinnan, kuten suojainten hankinnan riskin vähentämiseksi.

Työn vaarojen ja riskienarvioinnin kokonaiskuvan seuranta on ylimmän johdon vastuulla. Toteutuneet riskit esihenkilö käsittelee työturvallisuusjärjestelmä Hessussa.

Työsuojelun rooli väkivalta- ja uhkatilanteiden hallinnassa

Työsuojelupäälliköiden lakisääteisenä tehtävänä on tukea, neuvoa ja opastaa esihenkilöitä ja henkilöstöä sekä johtoa työsuojelu- ja työturvallisuusasioissa. Kaupungin 11 työsuojeluvaltuutettua (henkilöstön edustajat) tukevat ja neuvovat myös henkilöstöä työsuojelukysymyksissä. Monella työpaikalla on esihenkilön työparina henkilöstön keskuudestaan valitsema työsuojeluyhdyshenkilö.

Työsuojelu on laatinut työturvallisuusmateriaaleja esihenkilöiden ja johdon tueksi sekä henkilöstön käytettäväksi. Perehdytyksessä voi hyödyntää esimerkiksi Turvallista työpäivää! - kuvaperehdytysopasta tai Työsuojelun pikaohjeet työpaikalle -opasta. Työväkivallan hallintaan suunnattuja oppaita ovat Toimi turvallisesti työpaikalla -opas sekä Varaudu, tunnista ja ennako! Keinoja väkivaltatilanteiden hallintaan varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa -opas.

Lisäksi Espoon intrassa (Essissä) Työsuojelun tietopankissa on työväkivallalle oma sivu. Sivulta löytyy mm. konkreettinen työkalu (asiakaskohtainen turvallisuussuunnitelma) työpaikoille, joissa on tunnistettuja väkivaltaisesti käyttäytyviä asiakkaita. Asiakaskohtaiset turvallisuussuunnitelmat laaditaan työpaikalla ja mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Asiakirjat ovat tietosuojan piirissä olevia, luottamuksellisia dokumentteja. Työsuojelun tietopankista löytyy myös Turvallisemman tilan periaatteet.

Työsuojelu järjestää kaupunkiyhteisiä koulutuksia sekä tilauksesta työyhteisökohtaisia koulutuksia. Työsuojelu tutkii poissaoloja aiheuttaneita väkivaltatapaturmia ja laatii niistä raportteja. Työsuojelu raportoi johdolle väkivalta- ja uhkatilanteista sekä tapaturmista henkilöstötoimikunnissa ja tulossyksikkökohtaisissa työolojaoksissa. Raporttien tiedot perustuvat työturvallisuusjärjestelmän Hessun sekä vahinkovakuutusyhtiö Pohjolan tietoihin.

Viranomaistarkastuksissa saadut toimintaohjeet vakavista väkivaltatapaturmista

Espoon kaupunki työnantajana on saanut valvovalta viranomaiselta (Lupa- ja Valvontaviraston työsuojeluosasto, aiemmin Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue) useita toimintaohjeita viime vuosien aikana vakavien väkivaltatyötapaturmien tutkintojen yhteydessä. Toimintaohjeen tarkoitus on korjauttaa työnantajan lainvastainen toiminta.

Toimintaohjeita on saatu mm. seuraavista aiheista:

- henkilöstön riittämättömästä kouluttamisesta ja perehdyttämisestä
- työn vaarojen ja riskienarvioinnin puutteellisuuksista / täsmennyksistä
- työterveyshuollon työpaikkaselvitysten terveydellisten arviointien puutteesta

Tulevaisuudessa

Espoossa otetaan uusi työturvallisuusjärjestelmä käyttöön vuoden 2027 aikana. Tämä auttaa raportoinnin kehittämisessä ja analysoinnissa. Tälläkin hetkellä esihenkilöillä ja johdolla on mahdollisuus seurata reaaliaikaisesti tehtyjä ilmoituksia työturvallisuusjärjestelmässä. Työsuojelutoimijoiden (päälliköt ja valtuutetut) tavoitteena on kouluttautua myös väkivalta- ja uhkatilanteiden ennaltaehkäisyyn ja hallintaan syvemmin.

3 Elinvoiman tulosalueen palvelujen arvioinnit

3.1 Yrittäjyyden tukeminen sekä yritysten ja investointien houkuttelu kaupungin ja Enter Espoo Oy:n toiminnassa

Tarkastuslautakunnan suositus

Elinkeino-tulosityksikön ja Enter Espoo Oy:n tulee työpaikkaomavaraisuuden kasvatamiseksi osaltaan panostaa yritysten ja yrittäjien tila- ja tonttitarpeista huolehtimiseen ja selkeämmin viestiä tarpeista Kaupunkiympäristön toimialalle.

Vastaaja: Elinkeino-tulosityksikkö

Valmisteilla olevassa ja syksyn 2026 aikana poliittiseen käsittelyyn tulevassa luonnoksessa kaupungin uudeksi elinkeinostrategiaksi otetaan kantaa siihen, miten elinkeino-tulosityksikkö ja elinvoiman tulosalue, kaupunkiympäristön toimiala sekä Enter Espoo Oy toimeenpanevat yhteistyössä Espoo-tarinaa kirjattua ”työpaikoille tilaa” -tavoitetta.

Kaupunginjohtajan johdolla on em. toimijoiden kesken käynnistetty säännöllinen vuoropuhelu siitä, miten yritysten ja yrittäjien tila- ja tonttitarpeisiin vastataan.

Kaupunkiympäristön toimialajohto harkitsee parhaillaan, miten ja missä laajuudessa elinkeino-tulosityksikön vastuulle kuuluva yritysasiakkuuksien hallinnan järjestelmä (CRM) tulisi mahdollisesti ottaa toimialalla käyttöön. Mikäli kaupunkiympäristön toimiala päätyy liittymään järjestelmään – jota käytetään elinkeino-tulosityksikön lisäksi myös kaupungin työllisyyspalveluissa sekä Enter Espoossa ja jonka käyttöä pilotoidaan vuoden 2026 kestävä kehityksen osaamiskeskuksessa – kohentuvat mahdollisuudet sujuvaan tiedonkulkuun yksittäisten yritysasiakkaiden tarpeisiin liittyvän olennaisen tiedon kulkemisesta kaupunkikonsernin sisällä.

3.2 Kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ehkäisevä päihdetyö ja yhteistyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa

Tarkastuslautakunnan suositukset

Espoon kaupungin tulee osaltaan varmistaa, että kaupunki tuottaa yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sekä järjestöjen ja yhdistysten kanssa espoolaisille laadukkaita ja kustannusvaikuttavia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluja. Kaupungin tulee osaltaan edesauttaa, että yhteistyön rajapintoihin, yhteyshenkilöihin ja tiedonvaihtoon liittyvät puutteet korjataan.

Koulujen päihdetyötä tulee vahvistaa ajankohtaisella päihdetiedolla, varmistamalla turvallisten aikuisten läsnäolo ja parantamalla opiskeluhuollon päihde- ja mielen-terveyspalvelujen tunnettuutta.

Vastaaja: Elinvoiman tulosalue

Espoon kaupungin Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyte-yhdyspintapäällikkö ovat sopineet yhteisen tapaamisen 1.6.2026, jonka tarkoituksena on valmistella yhteistyön rakenteita ja vuoropuhelun säännöllisyyttä hyte-yhdyspinnoilla järjestöyhteistyön näkökulmasta. Espoon kaupungin edustajat ovat omalta osaltaan edesauttamassa yhteistyön vahvistumista ja tiedonvaihdon säännöllisyyttä.

1.4.2026 Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimissä on aloittanut uusi työntekijä, joka keskittyy hyteo-viestintään. Tämän seurauksena ehkäisevää päihdetyötä aiemmin 0,25 htv tehnyt erityissuunnittelija keskittyy kokopäiväisesti ehkäisevään päihdetyöhön. Resurssin vahvistaminen mahdollistaa laajemman ajankohtaisen päihdetiedon tuottamisen ja kaupunkitasoisen työn kehittämisen yhteistyössä tuloksyksikköjen kanssa. Ostopalveluna toteutettua päihdekasvatusta toteutetaan edelleen tulevana vuosina (2027–2029). Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö mielenterveys- ja päihdepalveluiden tunnettuuden lisäämiseksi on jo suunnitteluvaiheessa.

4 Kasvun ja oppimisen toimialan palvelujen arvioinnit

4.1 Varhaiskasvatuspalvelujen laatu, palveluverkko ja henkilöstön saatavuus

Tarkastuslautakunnan suositus

Palveluverkon kapasiteetin vahvistamiseksi varhaiskasvatuksen tulee osaltaan edistää yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen osuuden nostamista valtuuston tavoitteen mukaisesti.

Vastaaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on vuoden 2025 ja kevään 2026 aikana panostettu yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen osuuden nostamiseen valtuuston tavoitteen mukaisesti.

Kaupunginhallitukselle esiteltiin marraskuussa 2025 vertailulaskelmia, joissa kaupungin oman päiväkotinvestoinnin ja varhaiskasvatuksen palvelutuotannon kustannuksia on verrattu palveluseteliin.

Yhteistyötä ja vuoropuhelua yksityisten palveluntuottajien kanssa ylläpidetään, ja palveluntuottajia tavataan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Laatutyön kehittäminen yhteistyössä kunnallisen varhaiskasvatuksen kanssa on käynnistymässä kaupunki- ja aluetasolla. Yksikötasolla yhteistyön rakenteina ovat säännölliset ohjauskäynnit sekä muu ohjaus ja neuvonta.

Palvelusetelin arvoa, omavastuuosuutta ja alle 3-vuotiaiden kertoimia on alettu valmistella, ja lautakunnalle on esitelty eri vaihtoehtoja kehittämiselle. Asia viedään päätettäväksi lautakuntaan syksyllä 2026.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa tilanne on haastavampi yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvattamisen osalta. Palveluntuottajia on vähän, ja alan henkilöstötilanne vähentää tarjontaa entisestään. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut tekevät yhteistyötä mahdollisten palveluntuottajien kanssa ja avustaa mahdollisuuksien mukaan sopivien tilojen löytämisessä.

Toimialalla on myös selvitetty yksityiselle varhaiskasvatukselle soveltuvia tontteja, jotta niitä voidaan tarjota kilpailutuksen kautta yksityisille palveluntuottajille. Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa tarkastellaan kokonaisuutena, jossa yksityiset päiväkodit täydentävät kunnallista palveluverkkoa. Yksityiset palvelut ovat osa palveluverkon kehittämissuunnitelmaa, ja niitä pyritään lisäämään erityisesti suuren kysynnän alueilla.

Tulostavoite lasten osallistumisesta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen toteutui osittain (s51-52)

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Varhaiskasvatuksen **osallistumisaste** oli vuonna 2025 Espoossa 84,3 prosenttia (84,6 prosenttia vuonna 2024). Heikko taloudellinen tilanne on todennäköisesti heijastunut osallistumisasteen loivaan laskuun. Osallistumisaste on laskenut vieraskielisten lasten osalta, kun taas kotimaisten kielten lasten osallistumisaste on noussut edellisestä vuodesta.

4.2 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki perusopetuksessa

Tarkastuslautakunnan suositukset

Perusopetuksen tulee varmistaa, että resurssit vastaavat inklusion tarpeita ja ne jakautuvat kouluille tasapuolisesti tarvetta vastaavasti.

Perusopetuksen tulee varmistaa, että oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus ei tuo oppilaiden kouluarkeen tarpeettomia muutoksia eikä heikennyksiä.

Vastaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Perusopetuslaki muuttui 1.8.2025. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus vaikuttaa opetuksen järjestämiseen opetussuunnitelman perusteiden muutosten myötä, mutta muutosten oppilaskohtaiset vaikutukset pyritään minimoimaan.

Suomenkielisen perusopetuksen resurssien jaossa huomioidaan mm. oppilaaksiottoalueiden erityispiirteet, esimerkiksi siten, että alueen sosioekonominen kerroin vaikuttaa koulun resursseihin.

Ruotsinkielisessä perusopetuksessa käydään koulukohtaisia talousarviokeskusteluja, joiden pohjalta jaetaan tarveharkintaista resurssia tasamaan koulujen erilaisia tarpeita.

4.3 Perusopetukseen valmistava opetus

Tarkastuslautakunnan suositukset

Perusopetuksen tulee vahvistaa suomenkielisen inklusiivisen valmistavan opetuksen rakenteellisten ja pedagogisten ratkaisujen toimivuutta.

Perusopetuksen tulee avata huolellisesti huoltajille, mitä koulujärjestelmä heiltä odottaa ja miten lasta tuetaan koulunkäynnissä.

Vastaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan valmistavaa opetusta sekä inklusiivisesti että ryhmämuotoisesti. 1.–2.-luokkien valmistava opetus on järjestetty inklusiivisesti kaikissa Espoon

kouluissa. Tämän lisäksi inklusiivista valmistavaa opetusta 3.–6.-luokkalaisille toteutetaan kokeiluperiaatteella 24 koulussa. Yläkouluissa valmistava opetus järjestetään ryhmämuotoisesti alueellisissa ryhmissä.

Koulujen osaamista kehitetään ja tuetaan hallinnon ja kehittäjäopettajaverkoston järjestämissä koulutuksissa. Pedagogista neuvontaa ja ohjausta tarjotaan säännöllisesti. Lisäksi tarjotaan alustoja koulujen yhteistyölle, verkostoitumiselle sekä hyvien käytänteiden jakamiselle. Huoltajien ja koulujen välistä yhteistyötä tuetaan mm. kulttuuriohjauksen avulla. Valmistavan opetuksen järjestämistä kehitetään huoltajia ja henkilöstöä kuullen (esim. huoltajakyselyt eri kielillä).

Ruotsinkielisessä opetuksessa ei ole erillisiä valmistavan opetuksen luokkia, vaan kaikki valmistava opetus järjestetään inklusiivisesti. Suomalaista koulujärjestelmää ja huoltajien roolia siinä avataan huoltajille heidän yksilölliset tarpeensa huomioiden.

4.4 Perusopetuksen iltapäivätoiminta ja -hoito

Tarkastuslautakunnan suositukset

Perusopetuksen tulee vahvistaa koulun ja iltapäivätoiminnan yksityisten palveluntuottajien välistä yhteistyötä luomalla yhtenäiset toimintamallit tiedonvälitykseen ja kommunikointiin.

Perusopetuksen tulee osaltaan edesauttaa aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan hoidon kaupungin ja hyvinvointialueen välisen näkemyseron ratkaisemista.

Vastaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Perusopetuksessa kiinnitetään huomiota koulun ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajan välisen yhteistyön sujuvuuden parantamiseen, erityisesti tiedonvälitykseen ja kommunikointiin alaluokkien opettajien ja iltapäivätoiminnan ohjaajien välillä.

5.5.2026 tilanteen mukaan suomenkielinen perusopetus on sopinut suullisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa, että kehitysvammaisten ja syvästi autististen lasten aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan hoito toteutetaan lukuvuonna 2026–2027 kuten aiemminkin. Lukuvuoden 2026–2027 aikana neuvotellaan yhteistyössä jatkoa koskeva sopimus.

Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat ruotsinkieliset oppilaat saavat opetuksensa Helsingissä Zacharias Topeliuskolan -koulussa alueellisen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella on Helsingin kaupungin kanssa suora sopimus oppilaiden aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan hoidosta.

5 Kaupunkiympäristön toimialan palvelujen arvioinnit

5.1 Maapolitiikka ja maaomaisuuden hallinta

Tarkastuslautakunnan suositus

Kaupunkiympäristön toimialan yksiköiden on tehostettava yhteistyötään ja toimenpiteitään maanhankinnassa, kaavoituksessa ja kunnallistekniikan rakentamisessa siten, että tontteja saadaan vuosittain luovutettua eri käyttötarkoituksiin valtuuston asettaman omakotitonttitavoitteen ja muun tonttikysynnän mukaisesti.

Vastaaja: Kaupunkiympäristön toimiala

Yksiköt tekevät aktiivista yhteistyötä sekä kaupungin että yksityisen maan kaavoituksen ja kaavoitettuja tontteja palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen tiimoilta. Tonttiyksikkö osallistuu kaupungin maata koskevien kaavojen kaavoituspäiväkerhoihin sekä käy kaksi kertaa vuodessa kaupunkitekniikan keskuksen kanssa läpi eri käyttötarkoitusten mukaisten tonttien kunnallistekniikan tarpeita kaupungin tontinluovutustoiminnan mahdollistamiseksi. On myös huomioitava, että tontinluovutus edellyttää kaupungilta merkittäviä taloudellisia resursseja maanhankintaan sekä kunnallistekniikan rakentamiseen. Omakotitonttien luovuttamisen määrällinen tavoite on korkea huomioiden kaupungin maaomaisuus ja maanhankinnan keinojen mahdollisuudet. Espoossa kaavoitetaan merkittävä määrä omakotitontteja myös yksityisessä omistuksessa oleville maille. Omakotirakentamisen lisäämiseksi myös niiden rakentamista voisi edistää esimerkiksi rakentamiskehotuksin.

5.2 Rakennusvalvonnan lupaprosessit

Tarkastuslautakunnan suositukset

Toimintaa on kehitettävä siten, että Rakennusvalvonnalla on valmiudet käsitellä kaikki lupahakemukset lain vaatimassa määräajassa. Lupakäsittelyajan ennakointivuotta ja läpinäkyvyyttä on parannettava ja mitattava rakentamisluvan todellista kokonaiskäsittelyaikaa.

Rakennusvalvonnan asiakaspalautteiden ja kehitystoimien toteuttamisen säännöllistä seurantaan tulee jatkaa pitkäjänteisen kehitystyön vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Vastaja: Kaupunkiympäristön toimiala

Lupakäsittelyn kehittämistä määritettyjen tavoitteiden mukaisesti suunnitelmallisesti ja määrätietoisesti jatketaan. Uudistamisessa asiakaskokemusta parannetaan kokonaisvaltaisesti; mukaan lukien lupakäsittelyn läpinäkyvyys, ennakoitavuus, vastuullisuus, oikea-aikaisuus ja tarkoituksenmukainen tarkkuus.

Rakentamislain vaatimus lupahakemuksen ratkaisemiselle 3kk tai 6kk määräajassa, suunnittelutehtävän vaativuudesta riippuen, tuli voimaan 1.1.2026. Lain mukaan rakennusvalvontaviranomaisen on ratkaistava rakentamislupahakemus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun rakentamislupahakemus liitteineen on vireille pantu rakennusvalvonnassa ja liitteet mahdollistavat hakemuksen käsittelyn. Vuoden 2025 rakentamisluvat käsiteltiin kaikki lain tarkoittaman määräajan puitteissa.

Asiakaspalautetta kerätään jatkuvasti ja varmistetaan kehitystyön vaikuttavuutta. Asiakastytytyväisyydelle on asetettu tavoitetasoksi 4.0/5 sekä lupakäsittelylle että rakentamisen aikaiselle toiminnalle.

5.3 Vesiensuojelun toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan suositukset

Vesiensuojelutoimenpiteitä on tehostettava pinta- ja pohjavesien hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Vesiensuojelutyöstä ja ajankohtaisista kunnostustöistä on tiedotettava kattavasti kuntalaisille.

Tietopohjan puutteet tulee paikata ja sen käytettävyyttä edistää toimenpiteiden vaikuttavuuden ja kestäväen kaupunkisuunnittelun edistämiseksi.

Vastaja: Kaupunkiympäristön toimiala

Vesiensuojelun toimenpiteitä tehostetaan resurssien puitteissa. Toteutamme järvikunnostuksia (mm. hapetus, hoitokalastus, petokalaistutukset, niitot, ruoppaus ja erilaiset selvitykset). Jaamme vesistökuunnostusavustuksia, järjestämme vesiensuojelun asukastilaisuuksia, toimimme sidosryhmä- ja yhteistyöverkostoissa, toteutamme uusia vesiensuojelun kehittämisprojekteja, uutena mm. Mankinjokivisiota vesiensuojeluyhdistysten, Vihdin ja Kirkkonummen kanssa. Teemme työmaavesineuvontaa ja valvomme suurten rakennus- ja infrahankkeiden vesistö päästöjä, perustamme uusien vedenalaisia luonnonsuojelualueita, toteutamme vesiaiheista ympäristökasvatusta sekä laadimme asukkaille ja toimijoille vesiaiheisia oppaita ja ohjeita.

Tarjoamme asukkaille ja sidosryhmille suunnattua vesiaiheista viestintää, esim. uutisia Järviystävällinen puutarhanhoito, vesiaiheiset Esbongari-videot sekä viestimme ajankohtaisista vesiensuojelutoimista verkkosivuille yhdessä esim. kaupunkitekniikan keskuksen kanssa.

5.4 Energiatohokkuus ja uusiutuva energia kaupungin kiinteistöissä

Tarkastuslautakunnan suositus

Tilapalveluiden tulee linjata kiinteistöjensä tulevaisuudesta kaupungin öljylämmitteisistä kiinteistöistä irrottautumisen nopeuttamiseksi.

Vastaaja: Kaupunkiympäristön toimiala

Tilpa: Kaupungissa on jäljellä 16 öljylämmityskohdetta, joista seitsemään suunnitellaan lämmitystapamuutosta. Vuonna 2026 muutetaan kahden kohteen lämmitys, jonka jälkeen kaupungilla on 14 öljylämmityskohdetta, joista purku- tai myyntilistalla on 9. Myynti- tai purkulistalla oleville kohteille (9 kpl) voisi mahdollisesti harkita biopolttoöljyn käyttöä tarvittaessa, mutta tämä vaatii selvitystä ja on huomioitava, että tällöin polttoainekustannukset tuplaantuvat. Viiden kohteen muutokset suunnitellaan tehtäväksi vuosina 2027–2028.

(KETS-sopimuksen aikana vuosina 2017–2025 on valmistunut 8 kohdetta. JETS-sopimus ei ohjaa lämmitystapamuutosta, vaan muutos liittyy Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekarttaan. Säästöt raportoidaan JETS:n osalta.)

6 Konserni

6.1 Helsingin seudun ympäristöpalvelut – omistajaohjaustavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan suositus

Konserniohjauksen tulee omistajaohjauksen keinoin edistää tehokkaammin yhdessä kuntayhtymän ja sen jäsenkuntien kanssa sekajätteen määrän vähentämistä ja kierrätysasteen nostamista.

Vastaaja: Konsernihallinto

Espoo on asettanut Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän tulostavoitteissa vuodelle 2026 kotitalouden kierrätysasteen tavoitearvoksi 54 prosenttia ja sekajätteen määrän enimmäisarvoksi 97 kg/asukas/vuosi. Vuoden 2025 toteumat olivat kierrätysaste 45 prosenttia ja sekajätteen määrä 118,5 kg/asukas/vuosi.

Vuoden 2026 tulostavoite ja tavoitearvot on valmisteltu yhteistyössä pääkaupunkiseudun jäsenkuntien ja kuntayhtymän johdon kanssa. Kuntayhtymä on raportoinut kierrätysastetavoitteen

saavuttamisen olevan haastavaa mm. keräyspaperin määrän vähenemisestä johtuen (jätteen määrä vuonna 2026 n. -40 prosenttia verrattuna vuoteen 2020). Konserniohjaus jatkaa omistajaohjauskeinojen käyttämistä kierrätysasteen nostamiseen ja sekajätteen määrän vähentämiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi. Keskeisenä toimenpiteenä on mm. kuntayhtymän ohjaaminen vuodelle 2027 suunnattujen kärkihankkeiden suunnittelussa, joissa tavoitellaan sekajätteen määrän laskua.